

FORMULARZ KWERENDY INSTYTUCJI MUZEALNYCH

Projekt „*Muzea w polskiej kulturze pamięci (do 1918 r.): wczesne instytucje muzealne wobec muzeologii cyfrowej*”

finansowany ze Środków Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego
w Ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki 2015.

INFORMACJE OGÓLNE:

Lokalizacja: Miejscowość/ Region / Kraj

Kielce

Tytuł/pełna nazwa instytucji:

Muzeum Diecezjalne w Kielcach

Typ instytucji: muzeum publiczne, zbiory muzealne instytucji lub organizacji (biblioteka, towarzystwo naukowe), kolekcja prywatna

muzeum publiczne - diecezjalne

Opis instytucji/skrócony (wg wzoru: typ instytucji, charakter zbiorów):

Muzeum Diecezjalne w Kielcach zostało powołane w 1911 r., mieściło się w budynku Seminarium duchownego, do 1922 r. pozostawało w organizacji. W zbiorach muzealnych znajdowały się głównie zabytki sztuki sakralnej, numizmaty, dzieła sztuki. W dwudziestolecium międzywojennym muzeum poszerzało swoje zbiory, zostały one w znacznym stopniu rozproszone w czasie II wojny światowej. Obecnie w Kielcach funkcjonuje Muzeum Diecezjalne utworzone w 2004 r.

Daty działalności / zakres czasowy:

Od 1911 roku do dzisiaj - tak naprawdę muzeum z prawdziwego zdarzenia oficjalnie otwarto w 2005 roku.

Dostępność

ograniczona

Typ instytucji w relacji wobec pamięci

Rodzaj pamięci

narodowościowa (polska), religijna (katolicka)

Obszar pamięci/ nośnik pamięci/ rodzaj zbiorów

kultury, artystyczny, historyczny

DANE INSTYTUCJI :

	OBECNIE	DAWNEJ
ADRES / SIEDZIBA DANE ADMINISTRACYJNE – województwo/powiat/gmina/ ulica/ nr działki, zmiany siedzib (daty); REGION HISTORYCZNY	Muzeum Diecezjalne w Kielcach ul. Jana Pawła II 2 25-013 Kielce	Muzeum Diecezjalne Seminarium Duchowne w Kielcach ul. Jana Pawła II 7 25-013 Kielce
DANE KONTAKTOWE TELEFON / EMAIL/ WWW	41 344 58 20 biuro@muzeum.kielce.pl	x
GODZINY OTWARCIA	wtorek, środa, piątek sobota: 9.00-16.00 czwartek: 12.00-18.00	Po ówczesnym umówieniu się.
DYREKTORZY	ks Paweł Tkaczyk, dr historii sztuki	x
ZARZĄDCA	x	x
Budynek muzealny (przekształcenia/nowo wybudowany/zaadoptowa ny)	Zaadoptowany - wcześniej była to Rezydencja Biskupa.	Zaadoptowanie tzw. Maciejówki - dobudowana do Seminarium Duchownego część znajdująca się na trzecim piętrze.

INFORMACJE HISTORYCZNE:

Zmiany w nazwach:

Nie było zmian.

Misja muzeum/ założenia kolekcjonerskie/ cele działalności

Muzeum miało zabezpieczać przed grabieżą, wywozem i zniszczeniem zabytki sztuki sakralnej oraz poszerzać wiedzę na temat rodzimej kultury artystycznej i szacunek wobec niej u księży oraz osób zwiedzających muzeum.

Zakres terytorialny (zawarty w misji muzeum)

Cała Polska ze szczególnym naciskiem na tereny Diecezji Kieleckiej.

Założyciele/ właściciele: osoby lub instytucje (podstawowe dane biograficzne lub krótka charakterystyka)

Pracownicy: opiekunowie, dyrektorzy, kustosze, muzeolodzy (podstawowe dane biograficzne, ważniejsze osiągnięcia)

x

Organizacje związane z muzeum oraz działające przy muzeum (krótka charakterystyka, najważniejsze postaci, historia, datowanie)

x

Kalendarium (historia instytucji)

1897-06-10 wznowienie działalności Seminarium duchownego w Kielcach
1911 publikacja tekstu ks. Czesława Chodorowskiego "O potrzebie założenia Muzeum Diecezjalnego"; rozpoczęcie przebudowy siedziby seminarium duchownego
1913 oddanie do użytku częściowo ukończonego gmachu
1921 przekazanie muzeum kolekcji przez biskupa Augustyna Łosińskiego
1922 aranżacja muzeum w budynku Seminarium duchownego

Pierwsze zbiory muzealne w budynku Seminarium gromadzone były do połowy XIX w., później sala muzealna przekształcona została w Bibliotekę. Seminarium zamknięte decyzją władz rosyjskich w 1893 r. wznowiło swoją działalność w 1897 r. Ze względu na zły stan techniczny siedziby seminarium, w 1910 r. podjęto starania o jego przebudowę i modernizację, prace te rozpoczęto w 1911 r. W tym samym roku ks. Czesław Chodorowski opublikował na łamach "Przeglądu Diecezjalnego" apel o utworzenie muzeum diecezjalnego, co uzyskało poparcie biskupa Augustyna Łosińskiego. Gromadzone zbiory utworzonego decyzją Rady Diecezjalnej Muzeum Diecezjalnego przechowywane były w tzw. Maciejówce na trzecim piętrze Seminarium Duchownego, najprawdopodobniej nie udostępniono ich zwiedzającym. W latach 1914-1915 budynek seminarium pełnił funkcję rosyjskiego szpitala wojskowego. W 1921 r. biskup Augustyn Łosiński przekazał muzeum swoją kolekcję, co stanowiło zachętę dla darów od duchownych z terenu diecezji. W 1922 r. "Wszystkie zbiory muzealne, gromadzone skrzętnie przez ks. biskupa, oraz znajdujące się w Seminarjum, umieszczono w 1922 roku w sali na trzecim piętrze od strony ogrodu seminaryjskiego. Zbiory te stały się zawiązką muzeum diecezjalnego" (Zdanowski, 1927: 60-61). W tym czasie kolekcja muzealna znacznie wzrosła. Zgodnie z postanowieniami synodu diecezji kieleckiej z 1927 r. muzeum znajdowało się pod opieką Komisji Artystyczno-Architektonicznej i opieki zabytków, funkcjonującej przy Kurii zgodnie z art. XVI Konkordatu. Zbiory zostały w znacznym stopniu rozproszone w czasie II wojny Światowej. Obecnie w Kielcach funkcjonuje Muzeum Diecezjalne utworzone w 2004 r.

ZBIORY

Charakterystyka zbiorów (wraz z danymi ilościowymi)

po 1911: zbiory numizmatyczne, monety srebrne lub miedziane krajowe i zagraniczne, z różnych epok; obiekty przekazywane od proboszczów różnych parafii z terenu diecezji, osób prywatnych oraz księży związanych z diecezją

1921: kolekcja bpa Łosińskiego: numizmaty, dokumenty, szaty liturgiczne, obrazy

Jednym z cenniejszych obiektów był granat z bitwy pod Hebdziem w okolicy Szczekocin z 1794 roku, gdzie zginął generał Wodzicki.

Obiekty szczególne (o szczególnym znaczeniu symbolicznym, ważne dla nauki lub sztuki, komentowane, słynne)

Strategia pozyskiwania zbiorów

Dary od

Darczyńcy/Fundatorzy/Sprzedawcy (imiona i nazwiska, charakterystyka przekazanych darów/sprzedanych eksponatów; data)

kanonik Teodor Tomaszewski - proboszcz z Małgoszcza; ks. Józef Sikorski - proboszcz z Drugni; ks. Teodor Urbański - proboszcz z Krasocina; ks. Stanisław Staszkievicz - proboszcz z Łopuszna; ks. Stanisław Majerski (granat z bitwy pod Hebdziem)

Ekspedycje naukowe organizowane przez muzeum

x

Transfery zbiorów: data, okoliczności, zakres, ostateczna lokalizacja

x

WYSTAWY I DZIAŁALNOŚĆ POPULARYZATORSKA:

Wystawy stałe

x

Wystawy czasowe

x

Katalogi zbiorów i wystaw oraz przewodniki

x

Inne publikacje (wydawane przez instytucję)

x

Współpraca instytucjonalna (muzea, uczelnie, towarzystwa, administracja itd.)

x

Zasięg działalności (informacje o miejscu pochodzenia zwiedzających, komentatorów, autorów relacji itd.)

x

Zwiedzający (charakterystyka statystyczna, ważniejsze osobistości)

x

ŹRÓDŁA:

Bibliografia

Czesław Chodorowski, *O potrzebie utworzenia Muzeum Diecezjalnego*, *Przegląd Dyecezyalny : czasopismo poświęcone sprawom duchowieństwa dyecezyi kieleckiej* 1911, nr 1, s. 13-14

ks. Tkaczyk Paweł, *Muzeum Diecezjalne w Kielcach "Muzealnictwo"*, 2008, nr 49, s. 132-138

Józef Zdanowski, *Seminarjum Duchowne w Kielcach : szkic historyczny : w dwóchsetną rocznicę założenia*, Kielce : Seminarjum Duchowne, 1927

Feliks Puchalski, **Seminaryum kieleckie : rys historyczny i dokumenty**, Kielce : nakł. autora, 1901

A. Bożek, J. Zdanowski, *Z muzeum diecezjalnego*, "Przegląd diecezjalny", 1921, nr 12, s. 268

Historia Muzeum Diecezjalnego w Kielcach, portal:
<http://www.muzeum.kielce.pl/index.php/home/historia-muzeum>

Archiwa / zespoły archiwalne / źródła / inwentarze / księgi gości

x

Zasoby ikonograficzne (opis, lokalizacja)

x

Ciekawe cytaty

"Naprzeciw wejścia z dolnego korytarza na górny, w stronę chórków, znajdowała się sala obszerna, Muzeum nazwana; tu alumni schodzili się w godzinach rannych wieczornych studia zwanych i w cichości czytali autora t.j. przygotowywali się na lekcje. Muzeum to z biegiem czasu przechodziło rozmaite koleje: niedługo po fundacyi obrócono je na skład rzeczy seminaryjskich (1792); później uczyniono tu spiżarnię (1800); dalej wynajmowano na salę do nauki tańca (1823); potem odbywano tu egzamina, jak również pacierze ranne i wieczorne w czasie wielkich mrozów; a wreszcie za ks. Maierczaka urządzono tu bibliotekę seminaryjską (około 1845)" (Puchalski, 1901: s:12)

"Pierwotny gmach Seminarjum, postawiony przez ks. Karasia składał się z części frontowej jednopiętrowej, w której były mieszkania księży profesorów, sale wykładowe, refektarz i kuchnie, oraz z pawilonu, idącego w kierunku ulicy Wesołej [...]. Naprzeciw wejścia z dolnego korytarza na górny, w stronę kościoła św. Trójcy, mieściła się obszerna sala, zwana „muzeum". Tutaj schodzili się alumni i przygotowywali lekcje. Później to „muzeum" przechodziło rozmaite koleje, służyło nawet za skład, aż wreszcie w 1845 roku ks. Majerczak, ówczesny regens Seminarjum, urządził tutaj bibliotekę" (Zdanowski, 1927: 14)

“J.E. ks. Biskup ofiarował wszystkie własne zbiory. Szczególnie obfitym okazał się dział numizmatyki, wiele starych dokumentów, szat liturgicznych oraz obrazów, Liczebnie zbiory te przedstawiają taką ilość, że ograniczamy się jedynie do tej ogólnej charakterystyki. Ks. prałat Kuliński ofiarował z własnych zbiorów trzy portrety biskupów krakowskich: Małachowskiego, Łubieńskiego i Woronicza, malowane przez Rycerskiego, Ks. Brodowski ofiarował z własnych zbiorów: urnę, garnuszek oraz inne przedmioty z epoki przedhistorycznej, oraz stare monety. Z parafii Kozięglówki ks. M. Rogójski nadesłał następujące przedmioty: ornat koloru czarnego, manipularz, palka i welon od kielicha; trzy tu walnie; dwa pasy słuckie; sześć welonów od kielicha; trzy korporaly; dwie bursy od kielicha; cztery palki i dwa szkaplerze. Przedmioty nadesłane przez Wiel, ks. Rogójskiego przedstawiają dużą wartość historyczno-artystyczną i niepomiarne wzbogacają zbiory naszego muzeum. Nie wątpimy, że te wyszczególnione wyżej przykłady będą naśladowane przez W.W. XX. Proboszczów i że z innych parafij diecezji naszej zostaną wkrótce nadesłane nam przedmioty kwalifikujące się do muzeum. Poza to na potrzeby muzeum złożyli w gotówce: ks. kan, I. Kłopotowski z Warszawy 1000 mk. i ks. M. Rogójski 5000 mk. Za wszystkie przysłane rzeczy Zarząd muzeum diecezjalnego składa ofiarodawcom serdeczne podziękowanie. Ks. A. Bożek, Ks. J. Zdanowski”

UWAGI:

--

OPRACOWANIE:

Autor opracowania:

Ewelina Doiczman Aldona Tołysz

Data sporządzenia karty:

30.11.2018 r.

Wyjazdy studyjne w celu wykonania karty, daty:

--

METADANE* (wypełnia redaktor/moderator portalu)

TYTUŁ (Miejscowość-nazwa instytucji)	
LOKALIZACJA GPS	
KLASYFIKACJE	
DATA UTWORZENIA	
AUTOR WPISU/REDAKTOR/KOREKTOR	
RELACJE	
TAGI	
SYGNATURA	
PRAWA / LICENCJE	

